

EYE on Finance

MAART 2026 | EDITIE 1

BOARD MATTERS

Wie alleen investeert
op basis van perfecte
data komt altijd te
laat

THEO KOCKEN
oprichter Cardano

DUURZAAMHEID

De toekomst is de
optelsom van alles
wat we vandaag
financieren

JUSTINA ALDERS-SHEYA
Triodos Bank - Groepsdirecteur

Transition Finance

Resilience door
slimme financiering

DOIN

01

VOORWOORD

Vooruitgang is nooit perfect

Remco Bleijs (EY): "Zonder lef, durf om te experimenteren en zonder samenwerking komt een duurzame(re) toekomst niet vanzelf."

02

BOARD MATTERS

Alleen met de kracht van verbeelding kunnen we transities effectief financieren

Theo Kocken (oprichter Cardano): We hebben verbeeldingskracht nodig om werelden te zien die buiten het bestaande denkraam vallen."

03

KORT NIEUWS

De belangrijkste financiële ontwikkelingen kort en krachtig op een rij

04

INTERVIEW

Een complexe transitie los je niet op met alleen een zak geld

Rinke Zonneveld (CEO Invest-NL): "Het zijn bijna altijd complexe puzzels die om intelligente oplossingen vragen. Met geld, kennis en een netwerk."

05

DUURZAAMHEID

Neem geen genoegen met een beetje beter

Justina Alders-Sheya (groepsdirecteur Triodos Bank): "Wat als we kapitaal kunnen gebruiken om positieve bewegingen in gang te zetten?"

06

ESSAY

De financiering van de klimaattransitie staat niet stil

Bouke Evers (EY): "De financiering van de klimaattransitie komt niet tot stilstand, maar verandert van karakter, waarbij *resilience* centraal staat."

07

ROUND TABLE

Hoe Ethiopië de lakmoesproef wordt voor de carbon credit markt

Remco Bleijs (EY) in gesprek met Nedamco en MUFG over het wereldwijde systeem van carbon credits dat nu snel groter en serieuzer wordt.

08

VIJF VRAGEN

5 vragen over transition finance

Bram Aanen (EY): "Er moet meer ruimte komen voor private samenwerking. Door de huidige wet- en regelgeving blijft experimenteren en opschalen moeilijk."

COLOFON

EYE on Finance

is een periodieke uitgave van
EY Accountants B.V. voor
relaties in de financiële
sector.

Contact

EY Accountants B.V.
T.a.v. EY Brand, Marketing
and Communications
Postbus 2295
3000 CG Rotterdam

Tel. 088 407 10 00
E-mail: info@nl.ey.com
Internet: ey.com/nl

Redactie EY

Remco Bleijs,
Jennifer van Eekelen,
Shokhan Masifi,
Jan Slager,
Annelies Termote,
Bernadette Wesdorp.

Met medewerking van
Dirk van der Lit
en Nart Wielaard

Vormgeving & Fotografie Clubgeist

Disclaimer

EY kan geen aansprakelijkheid aanvaarden voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van informatie in deze uitgave. Dit magazine, de inhoud en de vormgeving ervan, zijn eigendom van EY Nederland B.V.

Alle rechten worden voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveel-voudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-bestand, open-baar gemaakt, of voor al dan niet commerciële doeleinden worden gebruikt, in enigerlei vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door foto-kopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder schriftelijke toestemming van EY Nederland B.V.

Eye on Finance ontvangen?

Eye on Finance is volledig digitaal beschikbaar via onze website ey.nl/eyeonfinance. Zo dragen we samen bij aan een duurzamere toekomst én heeft u altijd eenvoudig toegang tot de nieuwste editie.

Wilt u automatisch op de hoogte blijven? Meld u dan aan via de bovenstaande link naar onze website.

Uitschrijven

Wilt u dit magazine niet meer ontvangen? Of wilt u helemaal geen EY-marketing communicatie meer ontvangen? Mail dit dan naar: gdpr.consent@nl.ey.com

VOORWOORD

Read on

VOORWOORD

Remco Bleijs

EY Nederland Partner Financial Services,
Climate Change & Sustainability Services

T +31 (0)6 2908 3118

E remco.bleijs@nl.ey.com

Vooruitgang is nooit perfect

Transition Finance is veel meer dan een vakgebied; het is een manier van denken en handelen die zowel werk als privé raakt. Voor mij is dit dagelijkse realiteit. In mijn werk als accountant en adviseur maak ik het concreet, en ook in mijn persoonlijke keuzes op het gebied van duurzaamheid probeer ik dit dagelijks toe te passen. Tegelijk zie ik dat bedrijven, overheden en burgers nog te vaak primair gericht zijn op economische groei, terwijl maatschappelijke, sociale en milieuaspecten onderbelicht blijven. Toch is het mogelijk: er zijn volop voorbeelden van duurzame transities die wél rendabel zijn en een positieve businesscase bieden. Deze editie van *Eye on Finance* laat zien hoe die kansen eruitzien en welke cruciale rol financiële instellingen daarin spelen.

Wat mij tijdens de voorbereidingen van deze uitgave bijzonder inspireerde, waren onder andere de gesprekken met Theo Kocken (commissaris en hoogleraar risicomanagement en oprichter van Cardano), Justina Alders (groepsdirecteur Triodos Bank) en Rinke Zonneveld (CEO Invest-NL). Theo liet zien hoe je disruptief kunt denken door nieuwe financieringsvormen te ontwikkelen met een 'pre-mortem'-aanpak: vooraf scenario's schetsen waarin een project volledig faalt, zodat risico's en zwaktes vroegtijdig zichtbaar worden - en door criticasters te betrekken, worden ideeën sterker.

Justina onderstreepte het belang van de combinatie van *change finance* en *finance change*: alleen als financiële middelen en innovatie hand in hand gaan, kan transitie écht slagen. Rinke benoemde het belang bij transities van 'de kanarie in de kolenmijn', dus wie zet de eerste stap en neemt daarmee ook het risico.

Het roundtablegesprek over carbon credits met Jan de Jong (CEO Nedamco Capital), Philippa Raal (assistent vice president carbon financing bij MUFG) liet scherp zien hoe dun de scheidslijn is tussen potentie en impact. Iedereen erkent het belang van carbon credits, maar zolang de markt versnipperd is en standaarden ontbreken, blijft het kwetsbaar.

VOORWOORD

Wat dit gesprek onderscheidde, was het gevoel dat er nu echt iets begint te kantelen: technologie, regelgeving en kapitaal komen samen.

Verandering in de reële economie vindt alleen plaats wanneer bedrijven, overheden en burgers gezamenlijk optrekken. De financiële sector speelt hierin een onmisbare rol: door oplossingen investeerbaar te maken en duurzame initiatieven rendabel te houden, ontstaat een positieve spiraal van impact en waardecreatie. Daarnaast wordt duidelijk hoe belangrijk het is om te leren van zowel successen als mislukkingen. Vooruitgang is nooit perfect, maar het cumulatieve effect van kleine en grote stappen maakt uiteindelijk het verschil.

Wat ik u vooral wil meegeven: zonder lef, durf om te experimenteren en zonder samenwerking komt een duurzame(re) toekomst niet vanzelf. Transition Finance biedt de handvatten om maatschappelijke waarde te creëren én economische waarde te realiseren.

Het vraagt van ons allemaal, in het bedrijfsleven, overheden en als burgers, om de mouwen op te stropen, samen te werken en duurzaamheid concreet te integreren in dagelijkse keuzes en beleid. Ik nodig u uit om deze editie met een open blik te lezen en hoop

dat de inzichten, voorbeelden en gesprekken u stimuleren om bij te dragen aan de transitie naar een duurzamere wereld. *Let's shape the future with confidence.*

THEO KOCKEN

Commissaris en hoogleraar risicomanagement
en oprichter van Cardano

BOARD MATTERS

INZICHTEN IN UITDAGINGEN, TRENDS EN BEST PRACTICES VAN TOONAANGEVENDE BEDRIJVEN IN EEN COMPLEXE ZAKELIJKE OMGEVING. DE GESPREKKEN DIE DE KOERS BEPALEN EN ORGANISATIES RICHTING GEVEN IN EEN VERANDEREND LANDSCHAP STAAN CENTRAAL. DEZE RUBRIEK LAAT ZIEN HOE STRATEGISCHE KEUZES ORGANISATIES WEERBAAR EN TOEKOMSTBESTENDIG MAKEN.

Read on ▼

Alleen met de kracht van verbeelding kunnen we transities effectief financieren

Wie transities wil financieren moet buiten de gebruikelijke kaders van financiële modellen en datareeksen kijken en met verbeeldingskracht scenario's ontwikkelen. Dat is niet onmogelijk maar dat vermogen is binnen de financiële sector slecht ontwikkeld. Theo Kocken, commissaris en hoogleraar risicomanagement en oprichter van Cardano bepleit dat commissarissen zich moeten dwingen voorbij de modellen te kijken.

De wereld heeft behoefte aan kapitaal voor het financieren van transities op een breed terrein, van klimaat en energie tot digitalisering en inclusie. Een ongemakkelijke waarheid speelt daarin echter een dominante rol: omdat een transitie gaat over het betreden van een (deels) onbekende realiteit zijn er nog geen relevante data om de kansen en risico's te bepalen. Juist op een terrein waar grote investeringen nodig zijn, is de statistische ondergrond mager.

FASEOVERGANGEN

Dat is een serieus probleem, vooral omdat de financiële sector al decennia gewend is om beslissingen te baseren op data. Getallen geven houvast, modellen beloven voorspelbaarheid en spreadsheets wekken de indruk dat risico's te temmen zijn. De afgelopen decennia spelen datagedreven modellen – mede als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving – een steeds grotere rol.

“
Meer kolommen in Excel leiden niet tot meer zekerheid.

BOARD MATTERS

Ondanks het flagrante falen van modellen gedurende bijvoorbeeld de financiële crisis van 2008. Zeker op bestuursniveau voelt het voor financiële instellingen nog steeds comfortabel dat besluiten kunnen worden onderbouwd, verantwoord en verdedigd met data-gedreven modellen. Mensen ontwijken ambiguïteit door een vlucht naar meten=weten. Maar precies dat comfort wordt een probleem zodra het over transities gaat. Het probleem is dat de meeste modellen de indruk wekken dat de toekomst min of meer een “trendmatig” verlengde is van het verleden. Juist die aanname is in het geval van transities funest. Transities zijn immers te vergelijken met natuurkundige faseovergangen waarin de nieuwe realiteit andere eigenschappen heeft dan de oude. Net zoals ijs in natuurkundige zin heel andere eigenschappen heeft dan water.

Het gedrag van ijs voorspellen op basis van data over water is dan ook zinloos.

LANGE TERMIJN CONTINUÏTEIT

Wat er nodig is: meer aandacht voor diversiteit in denken, meer algemeen een hele set aan “scenario tools” en daarmee verbeeldingskracht om werelden te zien die buiten het bestaande denkraam vallen.

Commissarissen hebben hier een bijzondere rol te spelen. Hun opdracht is immers toezien op de continuïteit op lange termijn, inclusief de maatschappelijke koers van de onderneming. Ze zitten daarbij - in tegenstelling tot bestuurders - niet vast aan kwartaaltargets of persoonlijke bonussen. Daarom zitten commissarissen bij uitstek in de positie om het ongemak op te zoeken (en hun bestuurders daartoe prikkelen).

Een belangrijke sleutel is triangulatie: het actief organiseren van tegenspraak. Combineer klassieke risicomodellen met alternatieve benaderingen; laat externe experts meerdere perspectieven op tafel leggen en het fundamenteel oneens zijn met elkaar; en nodig je tegenstanders uit voor een dialoog, ook als ze woest zijn, en leer ervan. Het doel van deze exercities is dan ook niet te komen tot consensus, maar het creëren van cognitieve breedte. Immers: pas als gezaghebbende stemmen elkaar tegenspreken, stopt groepsdenken en begint echt nadenken. Ook pre-mortemsessies zijn een mooi hulpmiddel: beeld je vóór zeer belangrijke besluitvorming in, dat het drie jaar later dramatisch is misgegaan door dat besluit en vraag je af wat er precies is gebeurd. Welke keten van gebeurtenissen speelde een rol, welke feedbackloops hebben het uitvergroot, wat had je vooraf kunnen borgen?

BOARD MATTERS

TRIGGEREN

Hoe dan ook gaat het erom verschillende scenario's heel serieus te doorleven. Coherente werelden waarin technologie, geopolitiek, sociaal gedrag en ecologie samenkomen. Werelden die ongemakkelijk zijn en daarmee *triggeren* tot nadenken. Door die toekomst serieus te verbeelden, ontstaat gevoel voor signalen over hoe de wereld mogelijk kantelt en wat dat betekent, ook vanuit het oogpunt van financiering. Het scenariodenken is dan ook geen 'zachte' exercitie als *fun* onderdeel van een commissarissen-vergadering, maar een onmisbaar middel in de sturing in een onzekere omgeving. Zowel voor de RvC als de RvB.

Toch is het voor commissarissen niet eenvoudig om dit goed op te zetten, onder meer omdat de financiële sector een verslaving heeft aan - vaak eenzijdige -

modellen en daarmee vaak schijnzekerheid najaagt. Transitie vragen om een andere vorm van zekerheid: weten dat je, ondanks onzekerheid, tijdig kunt bijsturen als je iets al eens mentaal doorleefd hebt, natuurlijk niet precies maar wel op een herkenbare manier. Die zekerheid ontstaat niet uit meer kolommen in Excel, maar uit betere gesprekken, georganiseerde tegenspraak, doorleefde scenario's en bewust ontworpen leerpaden.

ROOT CAUSE

Voor het lange termijn bestaansrecht is het essentieel om dit onder de knie te krijgen. Wie alleen durft te investeren waar de data al perfect zijn komt altijd te laat. Wie accepteert dat juist bij het investeren in transitie data tekortschieten, en daar het lef toont om breder te kijken, vergroot de kans op duurzame waardecreatie. Een betere motivatie is voor een commissaris

niet denkbaar. En zelfs als dat nog onvoldoende reden is om ervoor te gaan, bedenk dan dat het denken in scenario's ook een prima manier is om crises tijdig in het vizier te krijgen. Immers, een bekende wijsheid is: *lack of imagination is the root cause of each crisis*. De signalen zijn er meestal wel, maar we zijn er blind voor. We hebben verschillende scenario's niet doorleefd dus we "zien" (herkennen) ze niet. Dus laten we wat minder blind zijn, en meer imaginair aan de slag gaan.

“

Het gedrag van ijs voorspellen op basis van data over water is dan ook zinloos.

Geen schijnwerelden

Theo Kocken is commissaris en hoogleraar risicomanagement en oprichter van Cardano. Hij stelt al jaren het geloof in klassieke financiële en economische modellen ter discussie omdat deze schijnwerelden opleveren. Hij meent dat een kleine set modellen onvoldoende houvast bieden om de broodnodige investeringen in transitie effectief te maken. Mits goed uitgevoerd kunnen tools als scenariodenken, triangulatie en pre-mortem helpen.

KORT NIEUWS

Read on ▾

Seminar: Europa's concurrentiekracht en investeringsklimaat

Financial Investigator organiseert op maandag 13 april 2026 in Amsterdam het Engelstalige seminar *"Europe's Future at Stake: Investing in Energy Security, Defence & Digital Leadership"*. Onder voorzitterschap van Arjen Pasma (CIO PGGM) bespreken toonaangevende experts hoe Europa zijn concurrentiekracht kan versterken in een snel veranderend geopolitiek en economisch landschap.

Thema's zijn onder meer strategische autonomie, industriebeleid, energiezekerheid en de impact hiervan op wereldwijde investeringsstromen. Bouke Evers (EY) gaat in op de kansen en risico's van het financieren van Europa's groene transitie en de vertaling van beleidsambities naar investeerbare en duurzame kaders.

Andere sprekers zijn onder andere Klaas Knot en Barbara Baarsma.

Het seminar is bedoeld voor beleggers en beleidsmakers.

**Seminar 'Europe's Future at Stake:
Investing in Energy Security,
Defence & Digital Leadership'**

Maandag, April 13, 2026
van 10:15 uur t/m 17:30 uur
BIMhuis, Amsterdam
Seminar in het Engels

Registreer hier

EY Klimaatbarometer 2025: veel klimaattransitieplannen blijken te optimistisch

Nederlandse bedrijven publiceren steeds vaker klimaattransitieplannen. Uit de EY Klimaatbarometer 2025 van november 2025 blijkt echter dat veel van deze plannen te optimistisch zijn: Aannames over snelle netvergroening, technologische ontwikkelingen, net-zero trajecten en de rol van ketenpartners zijn vaak gebaseerd op best-case scenario's. EY's analyse laat zien dat bedrijven in 2050 mogelijk tot wel drie keer meer uitstoten dan nu wordt aangenomen. "De intentie is er, maar de plannen geven een te positief beeld van wat er nodig is om doelen te bereiken," zegt Taco Bosman, partner Climate Change & Sustainability Services bij EY. Dat betekent dat bedrijven, naarmate de doelen dichterbij komen, mogelijk extra maatregelen moeten nemen om tegenvallende

emissiereducties te compenseren. Door het te rooskleurige uitgangspunt brengen veel huidige transitieplannen daardoor aanzienlijke strategische en financiële risico's met zich mee. Financiële onderbouwing en transparantie over onzekerheden blijven vaak beperkt. EY adviseert scenarioanalyses toe te passen, zodat bedrijven verschillende uitkomsten kunnen inschatten en voorbereid zijn op tegenvallers. Alleen zo wordt de transitie naar 2050 niet alleen ambitieus, maar ook haalbaar en geloofwaardig.

Taco Bosman

EY Netherlands Partner Climate Change & Sustainability Services

T: +31 6 2908 3847

E: Taco.Bosman@nl.ey.com

RINKE ZONNEVELD
CEO van Invest-NL

INTERVIEW

GESPREKKEN MET TOONAANGEVENDE
EXPERTS, BELEIDSMAKERS EN LEIDERS
UIT DE FINANCIËLE SECTOR. HUN VISIE,
UITDAGINGEN EN STRATEGIEËN BIEDEN
EEN SCHERP INZICHT IN DE ONTWIK-
KELINGEN DIE DE SECTOR VORMGEVEN.

Read on

A portrait of Rinke Zonneveld, a middle-aged man with glasses, wearing a white shirt and a brown blazer. He is standing in an office environment with blurred background elements like plants and office furniture.

INTERVIEW

Een complexe transitie los je niet op met alleen een zak geld

Rinke Zonneveld heeft als CEO van Invest-NL drie miljard euro overheidsgeld te besteden voor investeringen in het versnellen van bedrijvigheid waar de markt stokt. Hij benadrukt dat zijn team meer doet dan kapitaal rondpompen. "Het zijn bijna altijd complexe puzzels die om intelligente oplossingen vragen. Met geld, kennis en een netwerk."

Invest-NL opereert op het snijvlak van overheid, financiële sector en ondernemers. Vaak gaat het om het financierbaar maken van initiatieven waar de markt de risico's niet of niet geheel kan dragen. De politieke wind is gunstig voor Zonneveld en zijn team. Hij trad ruim drie jaar geleden aan als 'de man van drie miljard' en het is niet uit te sluiten dat die pot geld - mede vanuit de breed gedragen wens om de Nederlandse én Europese autonomie te vergroten - de komende jaren groeit.

Wat kan Invest-NL betekenen voor Nederland met dat geld?

"Drie miljard is heel veel geld. Maar tegelijkertijd is het heel weinig als je het afzet tegen de grote transities waar we voor staan. Dus moeten we ook kapitaal van ánderen mobiliseren, en vooral ook slim investeren. Wij richten ons op belangrijke sectoren waar de markt stokt, bijvoorbeeld omdat men de risico's te hoog acht. Denk daarbij aan maatschappelijke transities die essentieel zijn voor Nederland, van de energietransitie en circulaire economie tot life sciences en deep tech. Een zak geld is in dit hele speelveld vrijwel nooit het hele antwoord. Als de randvoorwaarden niet goed zijn, kun je ook met geld geen gezonde business case bouwen en al helemaal geen complete systeemverandering op gang trekken. Precies daarom zijn het vaak complexe puzzels."

INTERVIEW

U moet dus ook vaak de overheid overtuigen om die randvoorwaarden te veranderen?

“We zijn soms als een tolk tussen een dove en een blinde. De markt begrijpt de overheid niet altijd, en andersom evenmin. Wij begrijpen wat er schuurt en kunnen dat onder de aandacht brengen. We zien waar de markt niet goed werkt, bijvoorbeeld als gevolg van wetgeving die knelt, onzekerheid over beleid of een gebrek aan een internationaal *level playing field*. Dan zijn we richting de overheid de kanarie in de kolenmijn die dat signaleert en naar oplossingen zoekt. En dan kunnen we onze rol als *trusted advisor* goed vormgeven.”

Kunt u een voorbeeld geven?

“De noodzaak voor systeemverandering is

nergens zo zichtbaar en complex als in de circulaire economie. Het recyclen van plastic is op papier eenvoudig: we investeren in innovatieve recyclers, zij maken secundaire grondstoffen, het bedrijfsleven koopt die grondstoffen in en de cirkel is rond. De praktijk bleek veel weerbarstiger. De Europese markt werd overspoeld met *virgin plastics* uit de VS en China, tegen dumprijzen. Bovendien waren er nog geen stevige bijmengverplichtingen vastgelegd. Onder die omstandigheden kan een recycler niet overleven. Wij zagen al in een relatief vroegtijdig stadium dat er een complexe puzzel was op te lossen. In dit geval is die helaas niet op tijd opgelost. In andere gevallen lukt dat gelukkig wel. Het gaat dan om een combinatie van zaken, zoals duidelijkheid over overheidsbeleid, tijdelijke risicodeling via garanties of het verstrekken van kapitaal.”

“

Wij moeten minimaal 2% rendement maken, private partijen een veelvoud daarvan.

INTERVIEW

Is dat het grote verschil met 'gewone' investeringsmaatschappijen?

“Zeker. Maar ook het mandaat en de methodiek is anders. Een klassieke private investeerder optimaliseert primair voor financieel rendement binnen de fondsperiode. Invest-NL weegt expliciet rendement én systeemimpact en accepteert een ander risicoprofiel. Wij moeten minimaal 2% rendement maken, private partijen zijn natuurlijk op zoek naar een veelvoud daarvan. We kunnen meer risico nemen wanneer de potentiële maatschappelijke impact groot is. Maar vergis je niet: we zijn zeer prudent en gedisciplineerd in de besluitvorming met diepe due diligence, risico-opinies, een aparte impactopinie en investment committees. Elke donderdag gaat er bij wijze van spreken een flink pak papier per dossier door de molen.”

“

We zijn soms een tolk tussen een dove en een blinde.

Invest-NL heeft de wind mee. Politiek is er veel draagvlak om meer te investeren in de autonomie en de concurrentiekracht van Nederland en Europa, zeker nu de geopolitieke verhoudingen heel anders komen te liggen. Bent u in dat verband blij met het rapport Wennink?

“Zeker. De richting is goed, de keuzes hadden wat mij betreft nog wat scherper mogen zijn. Het mooie is dat nu bijna niemand nog twijfelt over het belang van strategische autonomie. Niet om je te isoleren, maar om keuzes te hebben en kritieke waardeketens in Europa te borgen. Dat maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de systeemblik waarmee wij naar

investeringen kijken. Nederland en Europa zullen op cruciale technologieën en waardeketens minder naïef moeten zijn. We investeren daarom niet alleen in startups en scaleups, maar ook in eerste van hun soort fabrieken (*firstofakind*), fotonica en kwantum. En we denken mee over strategische belangen als dat nodig is om te voorkomen dat belangrijke partijen te vroeg wegtrekken naar buitenlandse kapitaal- en afzetmarkten. We willen dat bedrijven een échte keuze hebben, niet dat ze noodgedwongen verhuizen omdat alleen buitenslands kapitaal beschikbaar is.”

En tegelijkertijd kijkt iedereen kritisch mee of u dat wel goed doet met publiek geld...

“Het is heel eervol en niet licht. Iedereen kijkt mee. Maar je werkt wél aan de grote toekomst van Nederland. Hoe mooi is dat?”

Systeemverandering

Invest-NL kijkt voorbij het individuele bedrijf naar het systeem eromheen: wet- en regelgeving, marktordening, infrastructuur en internationale concurrentieverhoudingen. Vaak is de grootste waarde van Invest-NL niet (alleen) het kapitaal zelf, maar het ontwerpen van een constructie gebaseerd op onder meer Europese garanties, firstloss-mechanismen, en het helpen doorbreken van knelpunten in beleid.

JUSTINA ALDERS-SHEYA
Groepsdirecteur bij Triodos Bank

DUUR- ZAAMHEID

IN ELKE EDITIE VAN EYE ON FINANCE BESTEDEN WE AANDACHT AAN DUURZAAMHEID. WE VERKENNEN DE NIEUWSTE TRENDS, INZICHTEN EN BEST PRACTICES DIE FINANCIËLE PROFESSIONALS HELPEN OM DUURZAAMHEID TE INTEGREREN IN HUN WERKZAAMHEDEN. ONTDEK HOE DE SECTOR BIJDRAAGT AAN EEN DUURZAMERE TOEKOMST EN WELKE STAPPEN ER WORDEN GENOMEN OM POSITIEVE IMPACT TE REALISEREN.

Read on

Neem geen genoegen met een beetje beter

De toekomst is de optelsom van alles wat we vandaag financieren. Dat is de eenvoudige gedachte waarmee **Justina Alders-Sheya**, groepsdirecteur bij Triodos Bank en voormalig portfolio manager, het begrip transition finance neerzet. Een gesprek over een bank die het liefst overbodig zou zijn.

De negatieve kanten van kapitaal bezit hebben we historisch al vaak genoeg gezien, maar wat als we kapitaal kunnen gebruiken om positieve bewegingen in gang te zetten? Door in te

zetten op Transition Finance? Alders-Sheya is ervan overtuigd dat het kan en dat is dan ook precies de reden waarom ze koos voor Triodos Bank. In een gesprek over het thema hecht ze wel aan scherpte over het begrip. Het gaat wat haar betreft niet om financiering voor bedrijven die hun negatieve impact stap voor stap verminderen: "Het gaat om het in gang zetten van *transformatieve* verandering. Vergelijk het met hoe een autofabrikant omschakelt naar elektrische voertuigen. Dat is mooi, maar wij zoeken naar partijen die de logica van het systeem uitdagen."

DUURZAAMHEID

AANJAGER

Triodos Bank draagt dus graag bij aan partijen met een businessmodel dat niet enkel minder schade doet, maar positieve waarde toevoegt én anderen mee verandert. Alders-Sheya maakt voor de strategie van de bank een onderscheid dat verrassend simpel klinkt, maar strategisch groot is. Enerzijds gaat het om *Finance change* - het financieren van duurzame verandering. Anderzijds gaat het om *Change finance* - het financiële systeem zelf veranderen. Zodat banken, beleggers en toezichthouders niet redeneren vanuit korte termijn, meetbaarheid en conventionele risicomodellen, maar vanuit langetermijnwaarde en maatschappelijke impact. Is Triodos Bank met dat laatste aanjager van een beweging om zelf overbodig te worden omdat het financiële systeem zélf transformatief is geworden? “Dat zou mooi zijn. Maar de realiteit is dat het nog lang niet zover is. Dus voorlopig is er voldoende werk

om in de rol van aanjager kapitaal te sturen naar de koplopers en *enablers*, en tegelijk de financiële sector uitdagen om impact structureel mee te wegen.”

ALLES HANGT MET ELKAAR SAMEN

Dat gebeurt langs vijf samenhangende transitie-thema's: energie, voedsel(keten), sociaal (inclusie en eerlijke lonen), *resources*/circulariteit, en *wellbeing* (waaronder cultuur en kunst). Alders-Sheya wijst erop dat we niet de denkfout moeten maken om die thema's als losse silo's te zien. “Alles hangt met elkaar samen. Er is nu bijvoorbeeld veel aandacht voor klimaat, maar zonder aandacht voor het thema sociaal levert dat instabiliteit op. Simpel gezegd: je kunt hongerige mensen niet vragen om de planeet te redden.”

Hoe kijkt zij als voormalig portfoliomanager naar de risico's van transition finance? Ze wijst

op het integreren van de factor impact in de klassieke risico-rendement afweging. “Betere impactinformatie kan een derisking-effect hebben. Als je kunt laten zien dat je portfolio toekomstbestendig is door rekening te houden met impact, verandert ook de klassieke risicoperceptie.” Deze aanpak wordt steeds relevanter nu regelgeving en marktpraktijken de manier waarop impact wordt gemeten en gerapporteerd steeds verfijnen.

SLECHTE SIGARETTEN

Regelgeving draagt daaraan bij en het is mooi dat de techniek - data, rapportages, scenario's, klimaatrisico's - volwassener is geworden. Alders-Sheya wijst bijvoorbeeld op toezichthouders die impact de afgelopen jaren steeds vaker in verband brengen met krediet- en transitierisico en ook op de EU-taxonomie en Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) als duidelijker kaders die definiëren wat duurzaam is. “Daar zijn we blij mee.

Tegelijk zit daar een wat merkwaardige prikkel achter: partijen die zichzelf als duurzaam positioneren moeten vaak veel bewijzen, terwijl *business as usual* minder uitleg hoeft te geven. Oftewel: een sigarettenfabrikant hoeft niet uitgebreid te rapporteren over hoe slecht die sigaretten zijn. Maar over een biologische appel moeten we tot achter de komma bewijzen hoe goed deze is. Dat is eigenlijk pervers.”

“

Er moet een tegenkracht zijn die geld weer ten dienste van samenleving en reële economie inzet.

DUURZAAMHEID

DRIEHOEK RISICO-RENDEMENTIMPACT

Het is precies hier dat de driehoek risico-rendement-impact zijn meerwaarde toont. Hoe dat zit: de driehoek risico-rendement-impact werkt als een integraal afwegingskader: je beoordeelt een investering niet alleen op het verwachte financiële rendement en de klassieke krediet- en marktrisico's, maar zet daar impact als derde, gelijkwaardige dimensie naast. In de praktijk dwingt dat tot andere vragen in de due diligence: welk probleem wordt opgelost, hoe robuust is het verdienmodel in een wereld met strengere regels, schaarse grondstoffen en veranderend consumentengedrag, en welke externe effecten komen later als kosten terug? Juist in die analyse zit het risicovoordeel: wie impact serieus meeneemt, ziet risico's beter en kan ze actief managen in plaats van achteraf te repareren.

Alders-Sheya heeft de afgelopen jaren gezien dat het thema duurzaamheid gepolariseerd raakt, door onder andere geopolitiek en energiezekerheid. Kapitaal beïnvloedt het beleid steeds meer, en in die spanning wordt het belang van transitie finance duidelijk: een benadering waarbij geld actief wordt ingezet om positieve verandering te versnellen. Voor Triodos Bank betekent dit dat er een tegenkracht moet zijn die kapitaal weer ten dienste stelt van samenleving en reële economie, en zo bijdraagt aan systemische transitie in plaats van slechts symptoombestrijding.

“

Wie impact serieus neemt krijgt beter beeld van risico's.

Scherpe richting

Transition finance is geen mooi vlaggetje op een lening. Het is een keuze voor systeemverandering. Volgens Justina Alders-Sheya gaat het er om kapitaal te sturen naar initiatieven die een wereld mogelijk maken die we nodig hebben. En dat kan heel rendabel, met volledig begrip van de risico's en de impact.

ESSAY

Read on

De financiering van de klimaattransitie staat niet stil

De klimaattransitie staat onder druk in het publieke debat. Geopolitieke spanningen, afzwakkende Europese regelgeving en zorgen over energiezekerheid domineren het nieuws en de boardroomagenda's. Toch bestaat er volgens Bouke Evers van EY een duidelijke economische reden voor banken en andere financiële instellingen om actief bij te dragen aan de financiering van deze transitie. Wie deze stelling serieus analyseert, ziet dat de financiering van de klimaattransitie niet tot stilstand komt, maar van karakter verandert. Beslissingen worden steeds meer gestuurd door economische en strategische overwegingen, waarbij *resilience*, oftewel de weerbaarheid van organisaties, centraal staat in een solide businesscase.

ESSAY

VAN DUURZAAMHEID NAAR RESILIENCE

Wat we momenteel zien, is geen afscheid van duurzaamheid, maar een verschuiving in perspectief. In veel boardrooms maakt het klassieke duurzaamheidsverhaal plaats voor een bredere focus op resilience: de weerbaarheid van ondernemingen tegen fysieke klimaatrisico's, geopolitieke schokken en verstoringen in de waardeketens. Vanuit de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) geldt voor grote bedrijven de verplichting als een transitieplan is opgesteld dat ze inzicht geven in hun route naar een duurzamer businessmodel. Zo'n transitieplan richt zich nu vooral op ESG-factoren, maar vanuit een oogpunt van *resilience* zouden bedrijven dat dus eigenlijk breder moeten trekken. Als zich in de waardeketen van een bedrijf klimaatrisico's en fysieke risico's bevinden, dan gaat het immers niet meer alleen over overstromingsrisico's, maar ook om het vestigingsklimaat, wereldwijde tarieven en andere strategische kwetsbaarheden.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft herhaaldelijk gewezen op systeemrisico's die voortkomen uit klimaat- en overige duurzaamheidsrisico's. Banken zijn verplicht om deze risico's te

integreren in hun risicomanagementproces. Als blijkt dat het om materiële risico's gaat, moeten banken die integreren in hun voorwaarden voor *pricing* en kredietverlening. Daarnaast wijst de ECB erop dat banken *commitments* hebben afgegeven. Ze moeten kunnen aantonen hoe ze die gaan waarmaken binnen de bestaande kapitaalraamwerken in de vorm van een prudentieel transitieplan.

Dit roept de vraag op of banken vooral handelen uit compliance-overwegingen, of dat er sprake is van een strategische businesscase. Wie uitsluitend kijkt naar regelgeving en toezichtsdruk, ziet niet het volledige plaatje. Juist een holistische benadering laat zien dat transition finance economisch logisch kan zijn.

HET VRAAGSTUK VAN DE DATAKLOOF

Het bewustzijn rond klimaatverandering is niet verdwenen. Grote ondernemingen hebben zich gecommitteerd aan klimaatdoelstellingen en moeten blijven nadenken over de uitvoering daarvan. Voor financiële instellingen is vooral relevant hoe zij zicht krijgen op de voortgang die bedrijven daadwerkelijk boeken en hoe betrouwbaar deze informatie is.

Door de vereenvoudiging van Europese rapportageverplichtingen (de Omnibuspakketten) dreigt echter een datakloof. Minder gestandaardiseerde en diepgaande informatie maakt het lastiger om klimaatrisico's en transitie-inspanningen consistent te beoordelen en te vergelijken.

Overigens leidt dit vraagstuk wel tot interessante initiatieven als SBR Nexus waarin banken nadenken over het gezamenlijk verzamelen van data en ontsluiting via een gemeenschappelijk platform. Dat zou voor niet-bancaire instellingen een mooi voorbeeld zijn om na te volgen. Ook *fintechs* ontwikkelen oplossingen die met behulp van AI ontbrekende informatie proberen te modelleren. Zodra data beter beschikbaar komt en structureel wordt geïntegreerd in risicomodellen en pricing, ontstaat een krachtig mechanisme: financiering wordt niet alleen goedkoper of duurder op basis van traditionele kredietrisico's, maar ook op basis van transitiegedrag.

Bedrijven die aantoonbaar stappen zetten in verduurzaming profiteren van gunstigere voorwaarden. Bedrijven die achterblijven, worden geconfronteerd met hogere kosten of worden aangespoord tot verbetering.

ESSAY

Veel eerste verduurzamingsstappen zijn bovendien kostenbesparend, bijvoorbeeld via energie-efficiëntie, procesoptimalisatie of slimmer grondstoffengebruik. Dit verlaagt de drempel voor investeringen en maakt verduurzaming economisch aantrekkelijk.

TRIGGERS VOOR DE BUSINESS CASE

Naast data en het prijzen van risico's versterkt regelgeving de businesscase. De Europese Green Building Directive is hiervan een duidelijk voorbeeld: commercieel vastgoed zonder minimaal energielabel C mag niet langer worden verhuurd. Van banken horen we dat dit soort regels met een dergelijke *incentive* in de praktijk heel goed werken en dat ze bereid zijn om stevige kortingen te geven op leningen die worden aangewend voor verduurzaming van vastgoed.

Maar ook andere regelgeving is super effectief. De Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD) is bijvoorbeeld een belangrijke stok achter de deur om initiatieven te nemen voor verduurzaming van de bedrijfsvoering. Daarnaast zou een wereldwijde vorm van beprijzing van de klimaattransitie een geweldige duw in de rug kunnen geven. Helaas zijn er

politieke machten die daar op dit moment niets voor voelen. Met de komst van de Europese verordening Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) is in ieder geval een mechanisme geïntroduceerd om vervuilende producten die Europa binnenkomen extra te beprijzen. Het is echter nog maar afwachten hoe effectief dat mechanisme de komende jaren gaat werken.

RISICORENDEMENTSPROFIEL IS BEPALEND

Uiteindelijk blijft voor financiële instellingen het risicorendementsprofiel bepalend. Banken zijn op zoek naar natuurpositieve projecten die *bankable* zijn, dus met een gebruikelijk risicorendementsprofiel. Andere financiële instellingen, zoals verzekeraars, asset managers en pensioenfondsen, hanteren hun eigen perspectief. Grote beleggers kijken ook naar de mate waarin bedrijven in hun portefeuille bloot staan aan transitierisico's en fysieke risico's. Voor wat betreft de fysieke risico's worden die voor bepaalde objecten in delen van de wereld door verzekeraars al actief ingeprijsd.

Banken zien defensie als een enorme groeimarkt. Maar staat natuurlijk niet bekend om zijn duurzame imago.

Daarnaast zien we dat een alternatieve vorm van financiering in de vorm van *direct lending* aan een opmars bezig is. Dat biedt nieuwe kansen voor verzekeraars en pensioenfondsen. De aan de transitie verbonden risico's worden steeds materiëler. Daardoor kan de financiële sector de klimaattransitie niet in zijn eentje realiseren. Soms is een risicorendementsprofiel van dien aard dat een publiek-private samenwerking de meest geëigende oplossing is. Hoewel de overheid in dergelijke gevallen een prima rol zou kunnen spelen, is het gevoel dat die rol nu nog onvoldoende uit de verf komt. Samenwerking tussen financiële instellingen met een verschillende achtergrond kan in een bepaalde regio zeker ook leiden tot concrete en krachtige klimaatinitiatieven.

Voor financiële instellingen is het van belang om per sector te analyseren waar de grootste uitstoot en/of de meest kansrijke

technologieën zitten. Banken hebben in hun portefeuilles bedrijven die nog veel uitstoten. Neem de defensiesector: banken zien kansen, maar dit is geen sector met een duurzaam imago. In sommige gevallen, zoals in de luchtvaart, zijn aanvullende investeringen in technologie nodig, en kunnen carbon credits een vervangende optie zijn.

DE KLIMAATTRANSITIE STAAT NIET STIL

Resumerend: er wordt aan voldoende voorwaarden voldaan om te garanderen dat de financiering van de klimaattransitie niet stilvalt. Wel is sprake van verschil tussen enerzijds banken en anderzijds verzekeraars, asset managers en pensioenfondsen. Vanwege de expliciete regelgeving voor banken zijn zij al een stuk verder dan de andere financiële spelers. Dat hoeft echter geen obstakel te zijn om transition finance als een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de financiële sector te benaderen. Daarbij mag de relevante invalshoek voor individuele partijen trouwens best verschillen.

Bouke Evers

Sustainable Finance Leader EY

T +31 (0)6 2908 3203

E Bouke.Evers@nl.ey.com

Hoe komen we vooruit?

- Er zijn genoeg incentives en triggers om vaart in de klimaattransitie te houden.
- Samenwerking tussen financiële instellingen onderling en met de overheid kan in sommige gevallen de meest geëigende oplossing zijn.

JAN DE JONG
Nedamco Capital

PHILIPPA RAAL
MUFG Bank (Europe) N.V.

ROUND TABLE

IN ELKE EDITIE VAN EYE ON FINANCE GAAN DIVERSE EXPERTS OM DE TAFEL OM HUN INZICHTEN EN ERVARINGEN UIT TE WISSELEN OVER DE ONTWIKKELINGEN IN DE FINANCIËLE SECTOR. HIER WORDEN IDEEËN EN INNOVATIEVE STRATEGIEËN BESPROKEN DIE DE SECTOR VOORUIT HELPEN. LEES MEE EN ONTDEK HOE DEZE GESPREKKEN BIJDAGEN AAN EEN VOORUITSTREVENDE FINANCIËLE TOEKOMST.

Read on ▾

REMCO BLEIJS
*EY Nederland Partner
Financial Services,
Climate Change &
Sustainability Services*

Van bos naar beurs: hoe Ethiopië de lakmoesproef wordt voor de carbon credit markt

Carbon credits kunnen een cruciale rol spelen bij het behalen van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs (COP21). Het probleem: er is nog geen volwassen markt. Dat moet anders en dat kan anders, zo blijkt in een gesprek met Jan de Jong (Nedamco Capital), Philippa Raal (MUFG Bank (Europe) N.V.) en Remco Bleijs (EY). Een gesprek over een veelbelovende transitie, met in de hoofdrollen: Ethiopië, beursbedrijf ICE en de Gates Foundation.

Het verhaal is genoegzaam bekend: de emissie van kooldioxide moet omlaag om onze planeet in de toekomst gezond en leefbaar te houden. Veel economen wijzen er al jaren op dat een goed systeem om die uitstoot te beprijsen de beste aanpak daarvoor is. Precies daarom wordt in Klimaatakkoorden ingezet op carbon credits. Maar hoe zat het ook alweer daarmee?

BLEIJS: “Koolstofkredieten, oftewel carbon credits, stellen bedrijven in staat om naast reductie, hun resterende uitstoot te compenseren en hun klimaatdoelstellingen te behalen. Een partij die CO₂ uitstoot reduceert, voorkomt of opslaat kan dat als krediet uitgeven dat door een andere partij wordt gekocht op de koolstofmarkt. Dit stimuleert onder meer innovatie en groene technologieën. Op die manier kan geld een krachtig middel zijn voor de transitie naar een

duurzame wereld. Maar dat vergt wel een volwassen markt. En die is er nu nog niet.”

Wat scheelt er precies aan?

RAAL: “Vraag en aanbod weet elkaar nog niet goed te vinden, en daardoor blijven goede ideeën en initiatieven vaak kleinschalig en ad-hoc. De compliance markt is al verder ontwikkeld maar de vrijwillige markt voor carbon credits is versnipperd, ondoorzichtig en kent veel variatie in kwaliteit en standaarden. We moeten toe naar een gestandaardiseerd kader met wet- en regelgeving. Dan pas stappen grotere partijen in en kan er een vliegwiel op gang komen.”

ROUND TABLE

DE JONG: “Het mooie is dat er nu een kantelpunt ontstaat, waarin een alliantie van partijen dat vlieg wiel op gang gaat brengen. Vanuit Nedamco werken we hier al zeven jaar aan en ik ben ervan overtuigd dat alle seinen nu op groen staan.”

Waar komt dat vertrouwen vandaan?

DE JONG: “Er komen drie dingen samen. Allereerst is er in de luchtvaartindustrie een groeiende behoefte aan carbon credits, omdat het CORSIA raamwerk wereldwijd maatschappijen verplichtingen oplegt op dit punt. Ten tweede begint ICE, het beursbedrijf dat onder meer de beurs van New York exploiteert, met het aanbieden van CORSIA-effecten - met listing en clearing in onder meer Abu Dhabi en Londen. Dat is een belangrijke stap naar een betere liquiditeit en goede

prijsvorming en dat trekt institutionele spelers aan die graag de bekende instrumenten zoals futures, ETF's, obligaties willen gebruiken. En ten derde worden er grote stappen gezet op het vlak van wat we digitale MRV noemen, een afkorting die staat voor Measurement, Reporting, and Verification. Vroeger moest je boomgroei bij wijze van spreken met een lineaal meten. Nu kunnen we met sensoren, satellietinformatie, AI en blockchain de emissiereducties continu en nauwkeurig monitoren. Dat zorgt voor transparantie, lagere kosten en minder manipulatie.”

BLEIJS: “Digitale technologie maakt reuzenstappen. We beginnen eigenlijk nog maar net de mogelijkheden te ontdekken van AI. En die reuzenstappen zouden wel eens een heel belangrijke sleutel naar een betere markt voor carbon credits kunnen betekenen.

RAAL: “Het kan helpen bij meer transparantie en betrouwbaarheid. Dat is voor marktpartijen ongelooflijk belangrijk op weg naar goed gereguleerde markten waar ze kunnen handelen in producten met lage risico's.”

Greenwashing is een van die risico's. Behoort dat risico hiermee tot het verleden?

BLEIJS: “Het wordt veel beter beheersbaar, zeker als daar ook verificatie door een assurance provider aan wordt toegevoegd. Een van de belangrijke thema's is conformiteit met ITMO. Die afkorting staat voor *Internationally Transferred Mitigation Outcomes*. Dit regelt de internationale uitwisseling van carbon credits en waarborgt dat deze maar door één land mag worden geteld. Wanneer een land emissiereducties verkoopt, moet het die verkoop in de eigen boekhouding verwerken,

zodat de reductie niet zowel door de verkoper als de koper wordt geclaimd.”

Nedamco heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt om met andere partijen een ecosysteem hiervoor te ontwikkelen. Samen met partijen zoals de Wereldbank, de Gates Foundation, de Nederlandse overheid, UNFCCC en Microsoft. Waarom is gekozen voor Ethiopië?

DE JONG: “Ethiopië heeft schaal, heeft ca 150 miljoen inwoners en heeft onder de *Green Legacy Initiative* inmiddels meer dan 40 miljard bomen geplant (in een gebied van ca 1,5 keer zo groot als Italië). Het gaat dus echt ergens over. De bosbedekking groeide van 5% naar 23%, met een doel van 30% in 2030. Verder zijn de randvoorwaarden heel goed: het land heeft 100% hernieuwbare elektriciteit

ROUND TABLE

“

Pakt dat goed uit voor de bevolking?

(met waterkracht-export naar 5 landen), is geen *petro-state* en heeft sinds 2024 de import van auto's met een verbrandingsmotor verboden. Bovendien vindt COP 32 in 2027 in Ethiopië plaats. Ethiopië heeft dus een mooie kans om de grootste exporteur van CORSIA carbon credits ter wereld te worden.”

Pakt dat ook goed uit voor de bevolking?

DE JONG: “Dat is een basisvoorwaarde voor succes. Het is heel simpel: waar honger is, bestaat geen prioriteit om bomen te planten. Driekwart van de netto-opbrengst vloeit dan ook direct, via een Wereld Bank trust-rekening, naar gemeenschappen en helpt hen om de

voedselproductie te verdrievoudigen met behulp van AI-for-farming technologieën (mede mogelijk gemaakt door de Gates Foundation) zonder water, bos of biodiversiteit te kannibaliseren. Onze inzet is groter dan natuur alleen: voedsel en waterzekerheid verkleinen de kans op humanitaire rampen en irreguliere massamigratie naar Europa en daarnaast stabiliseren ze de handelsstromen. Dat is geopolitiek even relevant als de ecologische kant van het verhaal. Over de komende 10 jaar gaat het hier om USD 10 miljard voor Ethiopië”

Verwachten jullie dat dit ecosysteem ook buiten de luchtvaartindustrie navolging zal krijgen?

BLEIJS: “CORSIA is het eerste wereldwijde compliance-systeem dat volwassen genoeg is om liquiditeit te bouwen, maar andere

sectoren/initiatieven dienen zich aan. Denk aan de maritieme sector maar ook aan de aangekondigde regelgeving in de EU, waarbij 5% van de uitstoot in 2030 kan worden gecompenseerd met carbon credits. Maar denk ook aan overheden. Hoe dit precies zal verlopen is niet zeker. Maar er ontstaat nu wel een mooie blauwdruk om dat te doen.”

“

Waar honger is, bestaat geen prioriteit om bomen te planten.

Geen niche, maar noodzaak

Uitstoot heeft een prijs. Bedrijven die meer CO₂ uitstoten dan toegestaan, moeten compenseren door te investeren in projecten die uitstoot verminderen of natuur herstellen. Het wereldwijde systeem van carbon credits wordt nu snel groter en serieuzer en maakt verduurzaming concreet en schaalbaar. Niet als moreel statement, maar als economisch instrument.

Read on

Vijf vragen over transition finance

Bram Aanen houdt zich als Leader Public Finance binnen EY bezig met het versterken van de financiële structuur en transparantie binnen publieke organisaties. Wij stelden hem vijf vragen.

1

Welke rol heeft publiek geld binnen transition finance, en wanneer is inzet gerechtvaardigd?

"We staan voor grote maatschappelijke opgaven, zoals klimaatverandering en milieuvraagstukken, die vragen om structurele oplossingen. Dat zijn geen kortetermijnissues, maar opgaven die grote en meerjarige investeringen vergen in de manier waarop onze economie en samenleving zijn georganiseerd. Tegelijkertijd komen deze thema's onder

druk te staan door andere prioriteiten, zoals geopolitieke ontwikkelingen. Juist dan is de rol van de overheid belangrijk. Publieke investeringen zijn gerechtvaardigd wanneer schaal, risico's of lange terugverdientijden maken dat marktpartijen deze opgaven niet zelfstandig kunnen oppakken. De overheid hoeft dat niet alleen te doen, maar kan als aanjager en verbinder samenwerking organiseren met bedrijven, financiële instellingen en burgers."

2

Hoe kan transparantie en publieke verantwoording worden geborgd bij complexe publiek-private investeringen?

"Wie met publieke middelen werkt, moet altijd kunnen uitleggen welke keuzes worden gemaakt en waarom. Transparantie is daarom essentieel, zeker bij publiek-private investeringen waar risico's, middelen en opbrengsten worden gedeeld. Het helpt als zichtbaar is welk deel van een investering publiek wordt gefinancierd, welk deel privaats, en wat

dat uiteindelijk oplevert. Formele verantwoording via het parlement en toezicht door de Algemene Rekenkamer blijft belangrijk, maar de overheid zet ook stappen om informatie actiever te delen. Via dashboards wordt inzicht gegeven in voortgang en impact, bijvoorbeeld met de Monitor Natuur Inclusief. Ook bij complexe structuren helpt dat om vertrouwen en draagvlak te behouden."

5 VRAGEN

3

Welke indicatoren zijn richtinggevend om de impact van transition finance te meten?

"Welke indicatoren je gebruikt, hangt af van het doel van de investering. Belangrijk is dat ze concreet, meetbaar en begrijpelijk zijn. Zo wordt vaak gewerkt met de CO₂-prestatieladder om emissiereductie inzichtelijk te maken, of met het aandeel duurzaam energieverbruik binnen een organisatie of project.

Door vooraf duidelijke doelen te stellen en deze over langere tijd te meten, ontstaat inzicht in wat duurzame investeringen daadwerkelijk opleveren, voor beleidsmakers én voor de samenleving."

Bram Aanen

EY Nederland Leader Public Finance

T +31 (0)6 2908 4856

E bram.aanen@nl.ey.com

4

Waar loopt de overheid in de praktijk tegenaan bij het opschalen van transition finance?

"Duurzame investeringen zijn vaak complex, kapitaalintensief en langlopend. Dat kan botsen met politieke cycli en bestaande financieringsstructuren. Publiek-private samenwerking vraagt bovendien om duidelijke afspraken over risico's, rendement en maatschappelijke waarde, wat veel afstemming vergt.

Daarnaast ontbreekt soms een gedeeld langetermijnperspectief. Dat maakt het lastig om investeringen vast te houden en private partijen structureel te betrekken. Opvallend is ook de mismatch tussen overheid en bedrijfsleven: bedrijven hebben steeds meer duurzaamheidsverplichtingen, terwijl vergelijkbare verplichtingen voor de overheid zelf ontbreken. Dat is vreemd, juist omdat van de overheid een voorbeeldrol mag worden verwacht. Tegelijkertijd biedt dit ook kansen om te leren van bedrijfsleven hoe zij deze vraagstukken heeft aangepakt en om samenwerking anders vorm te geven."

5

Als één belemmering kan worden weggenomen om transition finance te versnellen, welke zou dat zijn?

"Meer ruimte voor private samenwerking. De huidige wet- en regelgeving sluit niet altijd aan op de complexiteit van duurzame investeringen, waardoor experimenteren en opschalen moeilijk blijft. De wet collectieve warmtevoorziening (wcw) is een goed voorbeeld. Het verplichte publieke meerderheidsbelang zorgt voor duidelijkheid, maar leidt in de praktijk tot terughoudendheid bij private investeerders en capaciteitsproblemen bij gemeenten, waardoor de uitrol van warmtenetten vertraagt. Instrumenten zoals *contracts for difference* (cfd's) kunnen helpen om onzekerheden te verminderen en investeringen toch aantrekkelijk te maken. Ze bieden voorspelbare inkomsten en delen risico's eerlijker, wat juist in onvolwassen markten zoals warmte cruciaal is. Door regels te vereenvoudigen, kaders te verduidelijken en risicodelingsmechanismen toe te passen, ontstaat meer zekerheid en slagkracht. Zo kunnen publieke en private partijen sneller samenwerken en transition finance daadwerkelijk opschalen richting de gewenste maatschappelijke doelen."

EY is building a better working world by creating new value for clients, people, society and the planet, while building trust in capital markets.

Enabled by data, AI and advanced technology, EY teams help clients shape the future with confidence and develop answers for the most pressing issues of today and tomorrow.

EY teams work across a full spectrum of services in assurance, consulting, tax, strategy and transactions. Fueled by sector insights, a globally connected, multidisciplinary network and diverse ecosystem partners, EY teams can provide services in more than 150 countries and territories.

All in to shape the future with confidence.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. EY member firms do not practice law where prohibited by local laws. For more information about our organization, please visit ey.com.

© 2026 EY Nederland B.V.
All Rights Reserved.

ED None
155011084

This material has been prepared for general informational purposes only and is not intended to be relied upon as accounting, tax, legal or other professional advice. Please refer to your advisors for specific advice.

ey.com/nl

Vol vertrouwen wanneer de cijfers moeten kloppen en klimmen

Welke transformatie jouw organisatie ook doormaakt, of welke vraag er ook speelt, met EY aan je zijde kies je vol vertrouwen de juiste koers. Voor je organisatie, je mensen en de wereld waarin je opereert. Voor nu én voor de toekomst.

ey.nl/volvertrouwen

The better the question.
The better the answer.
The better the world works.

© 2026 EY Nederland B.V. All rights reserved